

U s n e s e n í

Krajský soud v Českých Budějovicích rozhodl jako soud odvolací v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Zuzany Völflové a soudců JUDr. Aleše Zezuly a Mgr. Miloše Póla v právní věci žalobkyně [REDAKCE], bytem [REDAKCE], zastoupené opatrovníkem [REDAKCE], bytem tamtéž, právně zastoupené JUDr. Jiřím Šmrhou, advokátem, AK Strakonice, Plánkova 600, proti žalovaným **1) Nemocnice České Budějovice, a. s.**, IČ 26068877, se sídlem České Budějovice, B. Němcové 585/54, a **2) [REDAKCE]**, bytem [REDAKCE], oba zastoupení JUDr. Františkem Šimákem, advokátem, AK České Budějovice, Tylova 4, za účasti vedlejšího účastníka **České pojišťovny, a. s.**, se sídlem Praha 1, Spálená 75/16, o náhradu škody na zdraví, o odvolání žalobkyně proti rozsudku Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 16.5.2006, č.j. 24 C 213/2004-168, **t a k t o:**

Rozsudek soudu prvního stupně **s e** ve vztahu k první žalované **z r u š u j e** a věc **s e** mu **v r a c í** k dalšímu řízení, ve zbytku zůstal nedotčen.

O d ů v o d n ě n í :

Napadeným rozsudkem Okresní soud v Českých Budějovicích zamítl žalobu, aby žalovaným byla uložena povinnost zaplatit žalobkyni rukou společnou a nerozdílnou na náhradu škody na zdraví částku 103.230.000,-Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku. O nákladech řízení rozhodl tak, že žalovaným, ani vedlejšímu účastníkovi se náhrada nákladů řízení nepřiznává a dále, že náklady za vypracování znaleckého posudku a účast znalce před soudem ve výši 73.974,-Kč ponese stát.

Žalované částky se žalobkyně domáhala vůči prvé žalované s odůvodněním, že dne 6.11.2002 se u ní podrobila na kardiologickém oddělení operačnímu zákroku, údajně velmi vzácné vrozené srdeční vady, která je následně popisována ředitelem první žalované v dopise ze dne 19.2.2003 jako nekomplikovaný defekt s relativně velmi malým rizikem, a to jako defekt síňové přepážky a vytvoření tří srdečních síní místo síní dvou. V důsledku tohoto operačního zákroku došlo ke vzniku krevních sraženin, které následně způsobily poruchu v prokrvení a zmetky krevních sraženin do krevního oběhu mozku, v důsledku čehož prakticky došlo k poškození části mozku a vlivem toho pak k dalšímu poškození zdraví žalobkyně. To spočívá v úplném ochrnutí obou dolních končetin, v úplném ochrnutí levé horní končetiny a v organickém psychosyndromu. Žalobkyně není schopna udržet moč ani stolici, je celodenně upoutána na lůžko, případně na pojízdný vozík a její celkový zdravotní stav bezpodmínečně vyžaduje celodenní péči od jiné osoby. Tyto projevy poškození zdraví se objevily u žalobkyně bezprostředně po provedení operačního zákroku, do té doby žádné takové potíže, a to ani v náznacích, neměla, postižení zdraví žalobkyně je v časové souvislosti

s tímto operačním zákrokem. Prvá žalovaná porušila své profesní povinnosti nejméně tím, že při provádění operačního zákroku a při činnostech s tímto zákrokem souvisejících postupovala s nedostatečnou pečlivostí, pozorností a předvídavostí, kterou s ohledem na její odbornost lze požadovat či očekávat. Porušila ustanovení § 23 odst. 1 zákona č. 20/1966 Sb., podle kterého je lékař povinen vhodným způsobem nemocného poučit o povaze onemocnění a o potřebných výkonech. Lékaři žalované v daném případě se se žalobkyní vůbec nekontaktovali za účelem splnění uvedené zákonné povinnosti, nepodali jí naprosto žádnou informaci o plánovaném nadcházejícím operačním zákroku, a to ani osobně, ani zprostředkovaně. Z toho důvodu žalovaná přistoupila k provedení operačního zákroku neoprávněně a protiprávně. Vyšetřovací výkony byly sice provedeny s mlčky daným, spíše předpokládaným souhlasem žalobkyně k léčebnému výkonu samotnému, je však nepochybné, že žalobkyně svůj souhlas nedala a do poslední chvíle byla na vážkách, zda se výkonu podrobí. První žalovaná proto odpovídá za vzniklou škodu dle ustanovení § 420 odst. 1 a 2 obč. zák., kdy žalobkyně požaduje jednak jednorázové odškodnění bolesti, dále ztížení společenského uplatnění, náhradu nákladů účelně vynaložených a spojených s léčením a dále náhradu za ztrátu na výdělku. V průběhu řízení žalobkyně rozšířila svá tvrzení v tom smyslu, že první žalovaná odpovídá za vzniklou škodu rovněž dle § 421a obč. zák., neboť ke škodě došlo použitím technického zařízení – přístroje, z jehož samotné povahy vyplývají okolnosti, jimiž je škoda způsobena. U takového přístroje je zvýšené riziko vzniku embolií obecně u každého pacienta. Tímto přístrojem je zařízení pro mimotělní oběh krve, kdy v průběhu operace musela být žalobkyně opětovně napojena na mimotělní oběh v důsledku nesprávného zhodnocení předoperačních vyšetření. Touto skutečností došlo ke zvýšení rizik, možností embolií, ke kterým skutečně u žalobkyně došlo. Žalobkyně dále rozšířila svá tvrzení o skutečnost, že 1. žalovaná hospitalizovala žalobkyni na oddělení rehabilitace v době od 11.2. do 14.3.2003, přičemž k této hospitalizaci došlo nikoli z podnětu a prvotní vůle žalované, nýbrž až na základě stížností a žádostí syna žalobkyně. Žalobu vůči druhému žalovanému, který není zaměstnancem první žalované, podala s tvrzením, že druhý žalovaný prováděl a vyhodnocoval vyšetření žalobkyně, která pak následně sloužila k podkladu pro operaci srdce prováděnou první žalovanou.

Žalovaní s žalobou nesouhlasili, první žalovaná s tím, že posouzeností správnosti postupu lékařů je odbornou otázkou, druhý žalovaný s argumentací, že předoperační vyšetření žalobkyně neprováděl, v jeho kardiologické ambulanci v [REDAKCE] byla žalobkyně naposledy v lednu 2002.

Na základě provedeného dokazování dospěl soud k následným skutkovým zjištěním: druhý žalovaný vyšetřoval žalobkyni v průběhu let 1995 a 2002 a doporučoval jí spolupráci s odborným oddělením první žalované, zejména sledování jejího zdravotního stavu a vývoje její vrozené vady. Žalobkyně na doporučení ošetřující lékařky ze dne 6.11.2002 se podrobila u první žalované operačnímu zákroku s komplikovanou vrozenou srdeční vadou. Všechna předoperační vyšetření byla řádně provedena a na základě předoperačních vyšetření byla doporučena operace. Chirurg, který prováděl operaci, se žalobkyní o operaci hovořil, nicméně v řízení nebylo prokázáno, že by žalobkyni přesně popisoval všechna rizika spojená s operací. Informoval jí ale o průběhu operace, jakož i o důvodech, pro které je operace nutná. Žalobkyně se operace obávala, ale nevyjádřila se v tom smyslu, že s operací nesouhlasí.

Trpěla komplikovanou srdeční vadou – velkým defektem septa síní typu secundum, levostrannou persistující levou horní dutou žílou, nezastřešeným koronárním sinem a cor triatriatum. V průběhu operace, po skončení prvního mimotělního oběhu, byla zjištěna další vada, tj. nevytvořená stěna koronárního sinu směrem k levé síni. V řízení bylo prokázáno, že tuto vadu nemohli lékaři zjistit z předoperačních vyšetření, neboť se projevila až po odstranění vady, pro kterou byla žalobkyně operována. Hlavní chirurg se rozhodl pro pokračování operace k odstranění výše uvedeného defektu, tj. pro další napojení žalobkyně na mimotělní oběh. V řízení bylo prokázáno, že toto rozhodnutí bylo správné. Bylo dále prokázáno, že nelze určit, ve kterém okamžiku došlo k embolii do mozku, nicméně právě embolie do mozku způsobila poškození zdraví žalobkyně. Bylo nutné v zájmu žalobkyně provést operaci k odstranění vrozené vady, neboť do budoucna žalobkyni hrozilo srdeční selhání, jakož i zvýšená možnost embolie. Správné bylo tedy i načasování operace. Operaci bylo nutné provést i z toho důvodu, že v pozdějším období, kdy by se zdravotní stav žalobkyně zhoršil, mohlo by dojít k vyšším rizikům při operaci nebo operaci by již nebylo možno provést. V řízení bylo dále prokázáno i to, že dlouhodobé napojení na mimotělní oběh zvyšuje riziko embolií, nelze však určit, zda opakované napojení na mimotělní oběh zvyšuje riziko a v jakém procentu možnost embolií. V souzené věci se však dle znalců nedá hovořit o dlouhodobém napojení na mimotělní oběh. Ani ve způsobu anestézie nedošlo k významnějšímu zatížení žalobkyně způsobem anestézie, která není spojena s vyšším výskytem vzniku embolií do CNS. V řízení bylo tedy znalecky prokázáno, že předoperační vyšetření i operační výkon byly provedeny lege artis, tj., že nedošlo k poškození zdraví žalobkyně v souvislosti s pochybením lékařů nebo postupem, který by byl hodnocen jako non lege artis. Nicméně k poškození zdraví žalobkyně došlo v časové souvislosti s provedenou operací.

Na základě těchto skutkových závěrů dospěl soud k závěru, že žaloba nebyla podána důvodně. Pokud jde o druhého žalovaného, v řízení bylo prokázáno, že žalobkyně k němu sice docházela na vyšetření, avšak výsledky těchto vyšetření nebyly použity k přípravě na operační zákrok, který žalobkyně podstoupila, ani neměly vliv na rozhodnutí lékařů první žalované o nutnosti provedení operace. Vůči druhému žalovanému tak nebyly splněny předpoklady vzniku občanskoprávní odpovědnosti v souladu s ustanovením § 420 obč. zák., neboť nebylo prokázáno, že by tento porušil právní povinnost a na základě tohoto porušení vznikla žalobkyni škoda. Pokud jde o prvou žalovanou, ani ta, dle názoru soudu, neporušila právní povinnost, která je jí uložena právními předpisy. V řízení bylo prokázáno, že lékaři řádně vyšetřili žalobkyni, a to všemi dostupnými prostředky, které měli k dispozici, přičemž vybavení kardiochirurgického oddělení je na vysoké úrovni. Nepochybně bylo dále prokázáno, že i při operaci samotné byl zákrok proveden bez pochybení, a to jak při samotném chirurgickém zákroku, tak při zajišťování anestézie. Poškození zdraví žalobkyně bylo způsobeno embolií do mozku, nebylo však prokázáno, kdy k embolii došlo, zda v průběhu operace, těsně před operací, či po operaci, a nebylo zcela vyloučeno, že by k embolii mohlo dojít i zdravotními potížemi žalobkyně bez ohledu na provedenou operaci. I když tedy bylo v řízení prokázáno, že žalobkyni škoda vznikla, nebylo prokázáno, že vznikla v příčinné souvislosti s danou operací, či že se tak stalo zaviněním první žalované. Ani v jejím případě tak nejsou splněny podmínky § 420 obč. zák. k odpovědnosti za vzniklou škodu. Pokud žalobkyně argumentovala porušením povinnosti, spočívající v povinnosti informovat

žalobkyni o riziku spojeném s operací, pak svědeckými výpověďmi bylo prokázáno, že před operací byla žalobkyně informována o průběhu operace a o důvodech, pro které je operace nutná. Nebylo prokázáno, že by žalobkyně podepsala souhlas s operací, a že by operační tým přesně žalobkyni informoval i o možných rizicích spojených s operačním zákrokem. V řízení však bylo prokázáno, že žalobkyně nevyslovila nesouhlas s operací. Ani z Úmluvy na ochranu lidských práv a důstojnosti lidské bytosti v souvislosti s aplikací biologie a medicíny nevyplývá, že by souhlas pacienta musel být dán v písemné podobě. I když nebylo prokázáno, že by lékaři první žalované informovali žalobkyni o důsledcích a rizicích operace, které se podrobila, nelze z této skutečnosti vyvozovat odpovědnost za poškození zdraví žalobkyně, které bylo způsobeno embolií. Soud tedy neshledal příčinnou souvislost mezi komplexní poučovací povinností první žalované a vznikem škody na zdraví žalobkyně. Neshledal za danou ani odpovědnost první žalované ve smyslu § 420a obč. zák., kdy žalobkyně byla sice dvakrát v době jedné operace napojena na přístroje zajišťující mimotělní oběh, nicméně v řízení nebylo prokázáno, že by k embolii žalobkyně došlo právě z důvodů tohoto napojení. Žalobkyně navrhovala znalecký posudek, který by měl osvětlit otázku povahy přístroje zajišťujícího mimotělní oběh krve, soud tento důkazní návrh shledal za nadbytečný, neboť znalci ve vypracovaném znaleckém posudku vyslovili názor, že nelze stanovit přesný časový údaj, kdy k embolii došlo a z jakých příčin. Provádění navrženého důkazu o povaze přístroje je proto nadbytečné, nelze-li dovodit, že to byla právě povaha přístroje, která má za následek zdravotní poškození žalobkyně. Pokud žalobkyně dále tvrdila, že první žalovaná zanedbala následnou léčbu žalobkyně, tedy, že teprve na nátlak jejího syna bylo zajištěno rehabilitační léčení a k těmto okolnostem žalobkyně navrhovala výslech svého syna, soud i toto dokazování zhodnotil za nadbytečné, neboť příčinná souvislost mezi škodou a příčinou vzniku poškození zdraví žalobkyně není dána tím, že by žalobkyně neměla zajištěnu rehabilitaci. Za nadbytečný shledal i důkaz zdravotní dokumentací žalobkyně, kterou měl k dispozici znalecký ústav při zpracování znaleckého posudku.

O nákladech řízení mezi účastníky rozhodl za použití § 150 o.s.ř., kdy úspěšným žalovaným nepřiznal, s ohledem na sociální postavení žalobkyně i okolnosti celého případu, právo na jejich náhradu. O nákladech státu rozhodl při aplikaci § 148 odst. 1 o.s.ř.

Proti tomuto rozsudku, a to pouze ve vztahu k první žalované, se odvolala žalobkyně navrhující jeho zrušení a vrácení věci k dalšímu řízení. Vytýká soudu neúplně zjištěný skutkový stav věci, neprovedení navržených důkazů potřebných k prokázání rozhodných skutečností, nesprávná skutková zjištění i nesprávné právní posouzení věci. Poukazuje na to, že řešení dané právní věci má dvě roviny – rovinu právní a medicínskou, přičemž v rovině medicínské poukazuje na to, že s ohledem na charakter operačního zákroku (kardiochirurgický výkon), mělo být znalecké zkoumání provedeno na úrovni lékařů mimo rámec České republiky, a to z důvodu existence úzké skupiny specialistů daného oboru v České republice, čímž nelze vyloučit osobní vztahy mezi nimi. Pokud jde o rovinu právní, pak napadený rozsudek neakceptuje názor žalobkyně, že zodpovězení otázky postupu lékařů (non) lege artis a tedy otázky právní odpovědnosti, je výslednicí obou uvedených rovin problému, tj. jak medicínské, tak právní. Soud se zaměřil na podrobné zkoumání výlučně otázky medicínské, přičemž se dopustil chyby spočívající v tom, že nepřipustil či nehodnotil důkazy, které měly prokázat, že již samotný základní hodnotící předpoklad, východisko

znalců, je vadný. Zejména se nezabýval závěry Ústřední znalecké komise Ministerstva zdravotnictví ze dne 10.5.2004, které jsou v otázce odpovědného a správného vyhodnocování předoperačních vyšetření zásadně odlišné od závěrů znaleckého posudku. Nehodnotil obsah dopisu ředitele Nemocnice České Budějovice ze dne 19.2.2003, kde se objevují úplně jiné časové hodnoty o trvání a průběhu operačního zákroku a jeho povaze a závažnosti, než jak činí znalci ve svém posudku. Dále neprovedl důkaz základní listinou v této věci, tj. zdravotnickou dokumentací žalobkyně, z níž vyplývá, že žalobkyně byla přijata na oddělení kardiologie k řešení dvou diagnóz, a to defektu septa síní + cor triatriatum. Přesto znalecký posudek tvrdí, že operační zákrok byl prováděn pouze pro jednu diagnózu, a to defekt septa síní, tedy pro diagnózu méně významnou, s níž měl operátor letité zkušenosti, zatímco pro druhou diagnózu – cor triatriatum (s níž operátor neměl žádné zkušenosti) se podle znalců operace vůbec neprováděla a při zpracování posudku z této druhé diagnózy znalci vůbec nevycházejí. Tímto postupem, který je v rozporu s objektivně dokladovatelným stavem, který však soud nepřipustil prokazovat, pak nutně dospěli znalci k nesprávným závěrům. Hodnocení postupu lékařů první žalované provedené soudem je hodnocením čistě technicko-medicínských aspektů, praktik a postupů bez toho, že by se soud zabýval tím, zda celý postup první žalované byl jako celek proveden lege artis či nikoliv. Nesprávně se proto odděleně zabýval otázkou žalobkyní tvrzeného porušení jejích práv jakožto pacienta, kdy nebyla informována o ničem v souvislosti se zamýšleným operačním lékařským zákrokem. Právě otázka komplexní poučovací povinnosti je právním jádrem problému této věci, kdy pro vznik odpovědnosti podle § 420 obč. zák. je soud povinen zkoumat příčinnou souvislost mezi porušením právní povinnosti a nastalým následkem. K následku (poškození zdraví) podle provedeného znaleckého posudku došlo v příčinné souvislosti s operací, podle posudku však není příčinná souvislost mezi následkem a způsobem provedení operace, tedy mezi následkem a zvoleným technickým postupem při praktickém operačním zákroku. Je však dána příčinná souvislost mezi následkem a operací jako takovou. Je proto zapotřebí se zabývat právními souvislostmi, tj. právy a povinnostmi jednotlivých účastníků, které souvisí s operací jako takovou, a zkoumat, zda došlo k jejich porušení či nikoliv. Poukazuje na ustanovení § 23 zákona č. 20/1966 Sb. a Úmluvu o lidských právech a biomedicíně, podle kterých jakýkoliv zákrok v oblasti péče o zdraví je možno provést pouze za podmínky, že k němu dotčená osoba poskytla svobodný a informovaný souhlas. Tato osoba musí být řádně informována o účelu a povaze zákroku, jakož i o jeho důsledcích a rizicích. Právo pacienta získat od svého lékaře údaje potřebné k tomu, aby mohl před zahájením každého dalšího nového diagnostického a terapeutického postupu zaslíbeně rozhodnout, zda s ním souhlasí (vyjma případů akutního ohrožení života), vyplývá i z Etického kodexu práv pacientů, podle kterého je lékař povinen pro nemocného srozumitelným způsobem odpovědně informovat jeho nebo jeho zákonného zástupce o charakteru onemocnění, zamýšlených diagnostických a léčebných postupech, včetně rizik, o uvažované prognóze a o dalších důležitých okolnostech, které během léčení mohou nastat. Žalobkyně opakovaně uvádí, že před operačním zákrokem nebyla řádně a úplně informována ve smyslu uvedených platných předpisů a standardů, ke kterémužto závěru dospěl po provedeném dokazování i soud v napadeném rozsudku. Pokud by byla takto komplexně informována, nepodstoupila by uvedený operační zákrok a žila by se svou vrozenou vadou tak, jako žila dosud. Pokud by tedy nepodstoupila operační zákrok, nevystavila by se faktickým rizikům s tímto zákrokem spojeným a zejména by při tomto operačním zákroku nedošlo k poškození mozku v důsledku embolie, tedy právě v důsledku

onoho rizika, na které měla být před operací upozorněna a o něm poučena. Podle názoru žalobkyně je tak dána příčinná souvislost mezi nepoučením a neinformováním pacientky a následným poškozením jejího mozku embolií. K této embolii došlo zcela bez jakýchkoliv pochyb podle názoru znalců a podle skutkových zjištění soudu prvního stupně v příčinné souvislosti s prodělanou operací. Jen díky neúplnému informování udělila žalobkyně první žalované svůj nekvalifikovaný a neinformovaný souhlas k operaci, v příčinné souvislosti s níž došlo k poškození jejího zdraví. Pokud jde o odpovědnost první žalované za škodu dle § 420a obč. zák. či jeho odpovědnost za škodu v důsledku nezajištění řádné rehabilitace, pak v tomto směru soud dokazování neprováděl řádně, a tudíž jeho závěr nemá žádný skutkový podklad.

První žalovaná navrhla potvrzení napadeného rozsudku pro jeho věcnou správnost. V dané věci bylo objektivně zjištěno, a nelze již žádným doplněným dokazováním zvrátit, že zdravotní důsledky žalobkyně a její současný zdravotní stav vznikl embolizací mozku. Nelze však zjistit, co ji způsobilo a kdy k ní došlo. Došlo k ní nepochybně v době anestézie žalobkyně, ani znalci však nedokázali zodpovědět otázku, co bylo příčinou této embolizace mozku žalobkyně, přičemž nelze vyloučit, že k tomuto došlo z důvodu jejího existujícího zdravotního postižení. Postup lékařů první žalované byl znalci shledán postupem lege artis, předoperační poučovací povinnost je problémem zástupním, nelze-li zjistit příčinu vzniklé škody. Žalobkyně věděla, jakému lékařskému zákroku se podrobuje, prodělala celou řadu předoperačních vyšetření, byla srozuměna s tím, že ji čeká operace srdce a z toho vyplývající závažnost zákroku. Znalci potvrdili i správnost indikace provedené operace.

Vedlejší účastník na straně žalované rovněž navrhl potvrzení napadeného rozsudku pro jeho věcnou správnost, kdy provedené dokazování soud správně vyhodnotil a vyvodil z něj i správné závěry právní. Žalobkyni nelze přiznat náhradu škody, neboť nebylo prokázáno porušení jakékoliv povinnosti první žalované. V řízení bylo naopak prokázáno, že zákrok vykonaný lékaři byl vykonán tzv. lege artis, stejně tak bylo prokázáno, že žalobkyně byla poučena způsobem dostatečným a vyhovujícím její osobnosti. Navíc není dána příčinná souvislost mezi tvrzenou absencí poučovací povinností a současným zdravotním stavem, kdy žalobkyně ani neprokazuje, že by v případě svého řádného poučení na operaci nešla a tudíž by k negativním zdravotním důsledkům nedošlo.

Odvolací soud nejprve učinil závěr o tom, že přípustné odvolání bylo podáno včas, účastníci řízení k takovému úkonu legitimovanou (§ 201, § 202 a § 204 odst. 1 o.s.ř.), kdy odvolatelka uplatnila odvolací důvody uvedené v § 205 odst. 2 písm. b/, d/, e/ a g/ o.s.ř. Ve vazbě na rozsah podaného odvolání přezkoumal rozsudek soudu prvního stupně postupem podle § 212 o.s.ř. ve vztahu pouze k první žalované s tím, že ve vztahu k druhému žalovanému tento zůstal nedotčen (§ 206 odst. 2 o.s.ř.).

Po přezkoumání věci odvolací soud (ve shodě s odvolatelkou) konstatuje neúplná skutková zjištění soudu prvního stupně a tím nesprávné (předčasné) jeho závěry právní. Zároveň je však nutno konstatovat, že správně soud prvního stupně vycházel z názoru, že občanskoprávní odpovědnost provozovatele zdravotnického zařízení ve vztahu lékař – pacient spočívá především v odpovědnosti za škodu dle § 420 obč. zák. a je dána tehdy, jestliže škoda na zdraví pacienta bude mít příčinu v samotném zákroku, popřípadě ve

způsobu jeho provedení. Odpovědnost zdravotnického zařízení bude naopak vyloučena, jestliže lékařský zákrok bude proveden „lege artis“, čili podle všech pravidel lékařské vědy. Vyhodnocením znaleckého posudku znaleckého ústavu – Nemocnice Na Homolce Praha – pak dospěl prvostupňový soud k závěru, že žalobkyni vznikla škoda na zdraví, a to v příčinné souvislosti s operačním zákrokem provedeným první žalovanou, nicméně bez jejího prokázání zavinění. Jakkoliv tento závěr koresponduje se závěry znaleckého posudku, který konstatoval řádné provedení operace (postup lege artis) i její správnou indikaci, nevypořádal se soud s tvrzením žalobkyně, podporovaným závěry šetření Ústřední znalecké komise Ministerstva zdravotnictví, o nesprávném vyhodnocení předoperačních vyšetření, v důsledku čehož musela být žalobkyně v průběhu operace opakovaně napojena na mimotělní oběh zvyšující riziko embolií. I když již v řízení před soudem prvního stupně byl důkaz touto zprávou žalobkyní navrhován, byl proveden až odvolacím soudem (v souladu s § 213 o.s.ř.). Z jejího obsahu vyplývá, že provedené předoperační echokardiografické vyšetření nebylo správně a úplně interpretováno, nebyl diagnostikován druhý defekt síňového septa, ani další spojení mezi levostrannou horní dutou žílou a levou síní. Nesoulad popisu předoperačního echokardiografického vyšetření s operačním nálezem vedl k nutnosti opakovaného spuštění mimotělního oběhu a k doplnění operace o další výkon. Komise zhodnotila tento postup jako nesprávný, i když bez příčinné souvislosti s výsledným zdravotním stavem pacientky. Nezpochybňuje-li (výslovně) žalobkyně v odvolacím řízení vlastní postup lékařů první žalované v průběhu operačního zákroku, tedy, že ten byl veden v souladu s lékařskou vědou, jeví se odvolacímu soudu zásadní otázkou při řešení odpovědnosti první žalované za žalobkyni vzniklou škodu právě otázka neúplné diagnózy ve vazbě na dostupná a možná předoperační vyšetření. Právě zjištění dalšího defektu až v průběhu operace totiž vedla k opakovanému napojení žalobkyně na mimotělní oběh zvyšující riziko embolizace, k níž u žalobkyně došlo, a která byla shledána příčinou jejího zdravotního postižení. Rozpor mezi šetřením Ústřední znalecké komise a závěry znaleckého posudku nebyl, dle názoru odvolacího soudu, dostatečně objasněn, když zároveň ze znaleckého posudku vyplývá rizikovost neurologických komplikací u kardiochirurgických operací za použití mimotělního oběhu, kdy nejčastější příčinou bývá právě embolizace do CNS. I znalecký posudek přitom hovoří o (další) nevyužití předoperační metodě k zjištění dalšího uloženého defektu, a to echovyšetření s cíleným nástřikem kontrastu do levostranné horní duté žíly. Zároveň bylo konstatováno, že při předoperační znalosti všech třech defektů byla by provedena operace na mimotělním oběhu pouze s jednou srdeční zástavou, tedy nedocházelo by k navýšování rizika embolií. Za situace, kdy znalci konstatovali příčinnou souvislost mezi operačním zákrokem a poškozením na zdraví žalobkyně, nelze dle názoru odvolacího soudu pouze z důvodu absence možnosti určit přesný časový okamžik, kdy došlo k poškození mozku žalobkyně embolizací, vyloučit zavinění žalované na vzniklých následcích, byla-li by v důsledku jejího pochybení (neúplné a nesprávné předoperační diagnózy) žalobkyně vystavována rizikovému druhému mimotělnímu oběhu. Doplnění dokazování k odstranění uvedených pochybností přesahuje rámec odvolacího řízení, kdy za neúplné nutno shledat i dokazování k otázce žalobkyní tvrzené nedostatečné pooperační péči ze strany první žalované. Zůstává stále nezodpovězenou otázkou, zda pooperační péče o žalobkyni (nikoliv bezprostřední, k níž se již znalci vyjadřovali) byla dostatečná, případně zda dříve indikovaná rehabilitační léčba byla způsobila zmírnit či omezit současné zdravotní problémy žalobkyně.

Za stávajících skutkových zjištění však nelze ničeho vytknout soudu prvního stupně, pokud neshledal odpovědnost první žalované z titulu použití věci – přístroje na mimotělní oběh. V řízení nebylo prokázáno, že by škoda na zdraví žalobkyně vznikla jako následek okolností majících původ v povaze této věci (§ 421a obč. zák.).

Pokud se týká namítaného porušení práv žalobkyně jako pacientky vyplývajících ze zákona č. 20/66 Sb., o péči o zdraví lidu, Úmluvy na ochranu lidských práv a důstojnosti lidské bytosti v souvislosti s aplikací biologie a medicíny, či Etického kodexu práv pacientů, pak ani dle názoru odvolacího soudu případné porušení takové povinnosti lékaři první žalované nelze shledat za v příčinné souvislosti s žalobkyni vzniklou škodou zakládající nárok dle § 420 obč. zák. Nelze totiž, dle názoru odvolacího soudu, shledat příčinnou souvislost mezi následkem (škodou) operativního zákroku a poučení o něm, kdy tato příčinná souvislost je přerušována volbou pacienta, jejíž zpětná rekonstrukce je pouhou hypotézou. Následek nebyl způsoben řádným či neřádným poučením, kdy nelze spekulovat o tom, zda by k němu došlo či nedošlo ve vazbě na rozhodnutí pacienta. S žalobkyní však nutno souhlasit potud, že obsahem všeobecného osobnostního práva fyzické osoby je i právo na tělesnou integritu (§ 11 obč. zák.), které je svou povahou subjektivním občanským právem působícím vůči všem ostatním právním subjektům s rovným postavením, tedy i vůči všem provozovatelům zdravotnického zařízení. V rámci poskytování zdravotnické péče dochází k zásahům (zákrokům) do tělesné integrity fyzické osoby, kdy zdravotní péče se poskytuje zásadně se souhlasem fyzické osoby, již se týká. Jen na této osobě zásadně závisí, zda podstoupí výkon (zárok) zdravotní péče, který lze provést pouze za podmínek, že k němu poskytla dotčená fyzická osoba svobodný a informovaný souhlas (nejde-li o případy zákonem vymezené, kdy zákon může fyzickou osobu zavázat k strpění určitých lékařských zákroků – výkonů). Provedení výkonu bez takového svobodného a informovaného souhlasu je zásahem do tělesné integrity osobnosti, zakládající nároky na ochranu osobnosti ve smyslu § 13 a násl. obč. zák. Z uvedeného vyplývá, že argumentovala-li žalobkyně takovým nepřipustným zásahem do svých osobnostních práv již v samotné žalobě, měla být soudem poučena (postupem dle § 43 o.s.ř.) o doplnění této části své žaloby a poté měla být věc (v části žaloby na ochranu osobnosti) postoupena k projednání a rozhodnutí krajskému soudu jako soudu prvního stupně rozhodujícímu ve věcech ochrany osobnosti podle občanského zákoníku.

Z výše uvedeného vyplývá, že odvolací soud postupoval dle § 219a odst. 2 o.s.ř. a rozsudek soudu prvního stupně v napadené části (ve vztahu k první žalované) zrušil a dle § 221 odst. 1 písm. a/ o.s.ř. věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení. V něm, pokud se týká nároku žalobkyně na náhradu škody, doplní dokazování v intencích shora uvedených. Zároveň se v této souvislosti nabízí doplnění dokazování znaleckým posudkem vypracovaným jiným znaleckým ústavem. Pokud se týká nároku z titulu tvrzeného neoprávněného zásahu do práva žalobkyně na ochranu osobnosti, soud postupem dle § 43 o.s.ř. vyzve žalobkyni k doplnění žaloby (skutková tvrzení jsou dostatečná, žaloba postrádá

žalobní výrok k tomuto tvrzení se vážíci). V novém rozhodnutí zároveň nově rozhodne i o nákladech řízení.

P o u ě n í: Proti tomuto usnesení není dovolání přípustné.

Krajský soud v Českých Budějovicích
dne 7. prosince 2006

JUDr. Zuzana V ö l f l o v á, v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Szökeová Marie